

УКРАЇНА РІДНА

Сім мільйонів триста тисяч трудящих нашої країни зміцнюють своє здоров'я в наступному році тільки у здравничках профспілок — майже на півмільйона більше, ніж у 1967 році. На спорудження здравниць та придбання для них устаткування в 1968 році профспілки асигнували 125 мільйонів карбованців.

Рекордну кількість рису — сто тисяч тонн — продали державі господарства Узбекистану. Це на 17 тисяч тонн більше від планового завдання.

Волоські горіхи гірських лісів Таджикистану називають «кладовою вітамінів». Їх зібрано уже 3300 центнерів — у 2,8 раза більше, ніж у минулому році. Знаменитих таджицьких фісташок заготовлено дві тисячі центнерів.

«Другий Трусовець» буде створено в Азербайджані. Тут біля районного центру Дівічі знайдено джерело мінеральної води, аналогічної за своїм складом «Нафтусі».

Більш як 600 торговельних комбінатів і підприємств громадського харчування відкрито в селах України в ювілейному році.

Десяти мільйонів підшипників на рік — така перспективна продуктивність заводу, споруджуваного у Володі. Він постачатиме підшипники автозаводів, який будуватиметься у польському місті Тольятті.

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

МОЛОДИЙ КОМУНІСТ

ІМ. Д.І. ЧИЖЕВСЬКОГО

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ АКSMУ

Рік видання VIII

№ 139 (839)

П'ЯТНИЦЯ, 24 Листопада 1967 РОКУ.

Ціна 2 коп.

СОНЦЕ НА ГРАНІТІ

Рік тому до головного художника Кіровоградських художньо-виробничих майстерень Амрана Дейсадзе завітали гості із Завалля. Просьба їх була конкретною і досить короткою:

— Селищу потрібен пам'ятник.

В розмові з'ясувалось, що то має бути монумент в центрі селища. Замовники повністю поклалися на смак скульптора. А Дейсадзе замислився. В його уяві, ніби кадри в кінострічці, швидко пробігло кілька можливих варіантів. Один із них він і запропонував замовникам. Ті згодились.

Почалась робота над ескізами.

Скільки їх було відкинуто, і порухатися неможливо. Але в основі кожного варіанту скульптор залишав образ жінки, яка являла собою перемогу, втілювала міць і силу країни. Нарешті, здається, знайдено остаточний варіант, якраз те, що шукав кілька місяців. Замовники дали «добро».

Це був період відносного спокою. Потім між А. Дейсадзе і завалляцями виникла суперечка. Ні, вона була зовсім не дріб'язкова. Мова йшла про місце, де буде встановлено монумент. Вже на місці, в Заваллі, скульптор довів, що монумент треба встановити на

році вулиць Жовтневої і Спортивної. Кожному, хто в'їздить в селище, відкриватиметься красивий центр з десятиметровим монументом.

Перед Жовтневими святами монумент відкрили. Були поздоровлення, потиски рук. Скульптор стояв, дивився на свою роботу і думав про рік пошуків. А на червоному граніті п'єдестала полум'яніе осіннє сонце, горить на ньому відлите з нержавіючої сталі «50», п'ятдесят років нашої країни.

На фото: Монумент Перемоги в селищі Завалля Гайворонського району.

Фото В. Земнорія.

50-РІЧЧЯ РАДЯНСЬКОЇ МІЛІЦІЇ

Виявом есенародного визнання великих заслуг радянської міліції стало 21 листопада свято в Кремльському палаці з'їзду. Тут відбулись урочисті збори, присвячені 50-річчю радянської міліції.

У президії — тепло зустрінуті присутніми керівники Комуністичної партії і Радянського уряду.

Бурхливою овацією було зустрінуте зачитане секретарем ЦК КПРС І. В. Капітоновим привітання ЦК КПРС, Президії Верховної Ради СРСР і Ради Міністрів СРСР працівникам радянської міліції.

Радянська міліція, гордиться у привітанні, є справді народним органом нашої держави. Вона служить народові і спирається на допомогу та підтримку всіх радянських людей. Працівники міліції повинні й далі пильно стояти на сторожі соціалістичної законності і правопорядку, безустанно розширяти й зміцнювати зв'язок з громадськими організаціями, активно використовувати в боротьбі з правопорушеннями авторитет і вплив колективів трудящих.

З доповіддю, присвяченою славному ювілею, виступив міністр охорони громадського порядку СРСР генерал-полковник М. С. Щолоков.

Урочисті збори, присвячені 50-річчю радянської міліції, відбулись в Києві.

Учасники зборів під бурхливий оплески прийняли вітальні листи ЦК КПРС і ЦК КП України. (РАТАУ).

З ВІТІ Й ВИБОРИ в комсомольських організаціях, що проводяться відповідно зі Статутом ВЛКСМ, вступають в новий етап: протягом листопада — грудня мають бути проведені районні й міські конференції.

Обстановка небаченого ентузіазму, готовності до нових звершень, викликана святкуванням 50-літнього ювілею Радянської Вітчизни, наклала відбиток на цьогорічну звітно-виборну кампанію, надала їй особливий урочистості й діловитості, перетворила її на справжній екзаме́н — екзаме́н політичної зрілості, громадянської принципності й трудової гарту кожного члена Спілки. Звітно-виборні збори в групах і первинних організаціях пройшли саме на такому рівні, глибоко проаналізували стави роботи за звітний період, узагальнили кращі здобутки, виявили причини недоліків і намітили заходи, яких потрібно вжити, щоб стати на новий, вищий щабель.

Що зроблено! Що зробимо в найближчому майбутньому! Про це мають запитати себе деле-

ЩО ЗРОБЛЕНО? ЩО ЗРОБИМО?

гати, зібравшись на районні й міські конференції. В центрі уваги повинні стояти питання виховання ідейної переконаності молодих людей, рівень організаторської, внутрішпількової роботи. Вони можуть бути вирішені тільки в атмосфері творчої, відвертої і пристрасної розмови. Тобі довірили товариші представляти первинну організацію на конференції, і це довір'я ти виправдаєш тоді, коли принесеш свіжу думку, конкретну пропозицію, назвеш прорахунки і покажеш, як їх позбутися.

Нерідко трапляється, що делегат виходить на трибуну конференції з цілим блоком фактів і цифр про справи свого підприємства, колгоспу, навчального закладу, добросовісно викладає всю цю арифметику і вважає, що виступив по-діловому. Ніхто не проти фактів і цифр, коли вони осмислені, коли за ними видно явище. Відмірені ж з аптечною точністю плюси й мінуси, після яких звучать запевнення, що плюсів стане більше, а мінусів — менше, стають непотрібним самозвітом.

Конференція — найвищий орган районної, міської комсомольської організації, вона користується великими правами, що впливають з глибоко демократичної суті Спілки. Вона повинна від початку до кінця бути проявом колективної волі членів ВЛКСМ, їх прагнення зробити організацію ще більш босздатною, а роль і авторитет комсомолу, ватажка радянської молоді, ще несхитнішим.

Наша Спілка йде назустріч своєму п'ятдесятирічному ювілею. Тобі, товаришу делегат, вирішувати, хто керуватиме комсомольською організацією міста чи району в знаменні дні підготовки й святкування цієї визначної дати, хто вестиме молодь по вказаному Комуністичною партією шляху протягом двох наступних років. Тільки тоді організація буде босздатною, коли на чолі неї стоять ідейно переконані, найавторитетніші активісти, багаті на творчість і дерзання.

ВАРТОВІ ПОРЯДКУ — ГОСТІ ЦК ЛКСМУ

КІІВ, 21 листопада. (РАТАУ). Історія радянської міліції зберігає чимало сторінок про подвиги і слави діла її працівників-комсомольців. На шляху ітлерівських загартників, які рвалися до столиці України, разом з воїнами Радянської Армії відважно билися дивізії НКВС. Смертю хоробрих полягли тоді міліціонери Павло Єфімов, Семен Шалуйко, Трохим Жеребинов та інші. Тепер їх імена налічно занесено до списків комсомольських оперативних загонів Дарницького району Києва.

Мужні ді старших товаришів є зразком для молодих вартових соціалістичного порядку. Відслуживши в Армії, Анатолій Шарілов з Чернівців замінив сіру солдатську шинель на міліційську і тепер допомагає в роботі своєму батькові — старшині міліції Серафиму Шатлову. Таких прикладів багато. За комсомольськими путівками молодь йде в школи міліції, щоб навчитися вмільо боротися за

ліквідацію злочинності та причин, що її породжують.

Сьогодні в ЦК ЛКСМ України відбувся прийом молодих співробітників органів охорони громадського порядку. Гостей поздоровив з святом — 50-річчям радянської міліції секретар ЦК ЛКСМУ О. С. Капто. Він повідомив, що донецька комсомольська організація за велику допомогу органам охорони громадського порядку нагороджена перехідним Червоним прапором ЦК ЛКСМУ і Міністерства охорони громадського порядку УРСР. Потім він вручив Почесні грамоти ЦК комсомолу України групі молодих співробітників міліції.

Перед присутніми виступив міністр охорони громадського порядку УРСР І. Х. Головаченко. Цього ж дня до підніжжя пам'ятника за-сновниці першої в світі соціалістичної держави В. І. Леніну було покладено квіти з написом на червоній стрічці: «Володимирі Іллічу Леніну від молодих працівників міліції».

А ПАРАТНИЙ цех. Хороше тут літніми ранками. Повітря наповнене пахощами, які доносяться через відкриті квартири із заводського скверника. Але ось робітники вмикують електромотори, різні прилади — і з обіду тут скоріше можна почути запахи металу, фарби, ніж квітів.

ЗАПАХИ ВЕСНИ

— Треба озеленити приміщення, — запропонували комсомольці. — Щоб весна у нас була цілорічно.

Думка хороша. А як її здійснити? Специфіка роботи апаратників така, що не всюди поставши вазони.

Першим знайшов вихід колектив дільниці по складанню клемних колодок. Наладчик Сергій Рябченко виготовив кілька кашпо.

Вазони зробили круглі, циліндричні, пірамідальні. Посадили квіти, що в'ються. Вони так розрослися, що тепер стіни схожі на зелені гайочки. Зараз осінь, а в цеху відчутні запахи весни.

Забули квіти й на інших дільницях апаратного цеху. Приємніше стало працювати.

Хорошій справі молоді завжди допомагає бюро по науковій організації праці. Ось приклад. Якось в тому ж апаратному цеху зайшла мова про те, що існуючий верстак слюсарі-монтажника вже застарів. Спеціалісти зацікавилися цим, вирішили допомогти. Вивчали кожну операцію, кожен рух монтажника. А невдовзі взялися за креслення. Врахували все: де повинен лежати інструмент, де болти, гайки, шайби, де можна поставити потрібний пристрій. Верх покрили ліполеумом, обби-

ли його рамкою, а на ній нанесли сантиметрові поділки, щоб у разі необхідності не шукати лінійки.

Слюсар-ремонтник Володимир Вернега виготовив перший експериментальний верстак. Доручили працювати біля нього молодому монтажнику Георгію Чубуку. Зрадів хлопцев. Сидів він, наче оператор за якимось пультом управління. Все на місці, все під руками...

Ми вже вважали цю справу закінченою. Але через кілька днів Чубук сам завітав до членів бюро:

— Потрібно дещо доробити.

Монтажник запропонував закріпити на верстаку шпінт, де б кріпилися схеми, креслення.

— Тільки, щоб його можна було повертати в різні боки.

Задовольнили проханням.

Зараз продуктивність праці монтажника підвищилась майже наполовину. Виготовимо ще кілька таких верстаків.

Заплановано чимало зробити і в інших цехах та дільницях. Кожне нововведення сприятиме підвищенню продуктивності праці.

Г. ДУМНІК,
інженер по науковій організації праці Олександрійського електромеханічного заводу.

До 50-річчя встановлення Радянської влади на Україні

ІМ'Я ІМ— ГВАРДІЙЦІ

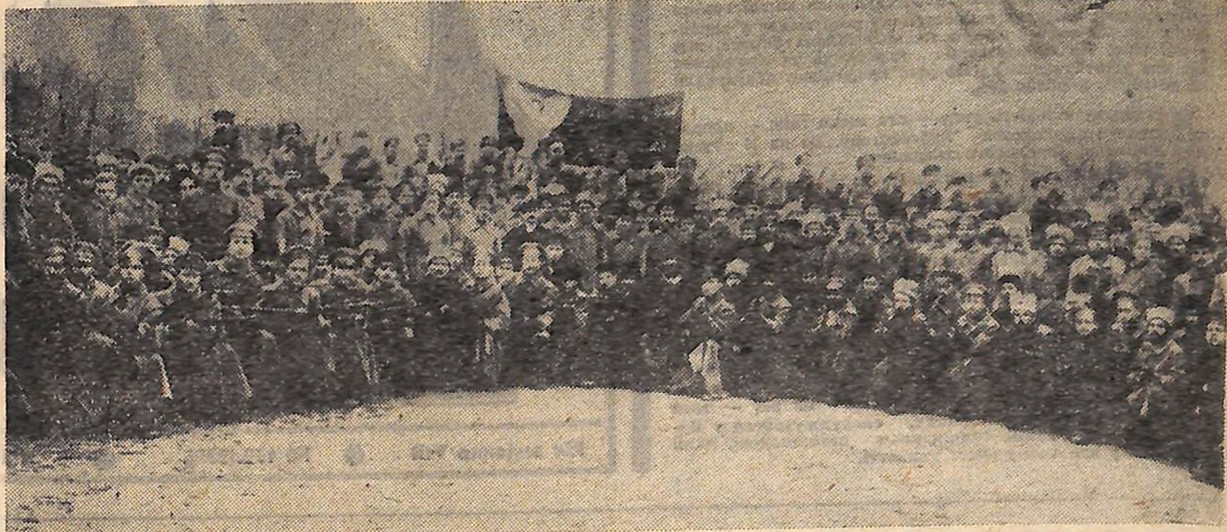
Поглянь, друже, на цей фотознімок, зроблений в січні 1918 року. Познайомся з першими червоногвардійцями Єлисаветграда. Багатьом з них, як і тобі сьогодні, було по 18—20 років. Їх покликано до зброї партія більшовиків, щоб захистити завоювання Жовтня, адже в Єлисаветграді, як і по всій країні, новий лад з боєм торував собі дорогу вперед.

Єлисаветградським пролетарям пам'ятний день 17 вересня 1917 року. Саме того дня відбулися перші організаційні збори більшовиків міста, які ухвалили створити Єлисаветградську соціал-демократичну більшовицьку організацію. Відтоді партійний комітет, до якого ввійшли Мосилевський, Гуляницький, Скульський, Белахівська, а пізніше — Чернишов, постійно керував боротьбою за владу Рад.

Оформившись організаційно, більшовики відразу повели непримиренну боротьбу проти засилля меншовиків і правих есерів у Радах робітничих та солдатських депутатів. З кожним днем міцнів їх авторитет, і все неспокійніше почували себе націоналісти і угондівці.

«Вважаючи діяльність нашої Ради недостатньо революційною в боротьбі із спекуляцією, саботажем і загальнодержавною розрухою, ми вимагаємо негайного переобрання Рад, які тепер не виражають волі широких робітничих мас, ми вимагаємо, щоб вони повністю стали на захист інтересів робітників, солдатів і селян, щоб тут на місці проводились декрети і постанови Ради Народних Комісарів» — така була одна з резолюцій спільного мітингу робітників заводів Ельворті, Шкловського, Гомберга, який відбувся 19 грудня 1917 року.

Під час перевиборів Рад 21 грудня того ж 1917

року до влади були обрані більшовики-робітники і безпартійні, що стояли на більшовицьких позиціях. До президії Ради ввійшли більшовики Гуляницький, Шканд, Поволоцький, Теличко.

Час був складний, тривожний. І в січні 1918 року виконавчий комітет Ради був перетворений у Військово-революційний комітет.

У місті і повіті ще збереглися на той час органи буржуазної Центральної Ради. Їх охороняли добре озброєні загони гайдамаків. І ревком почав створювати Червону Гвардію, щоб дати бій буржуазним прихвостням. Зброї спочатку не вистачало. І тоді робітники заводу Ельворті Замуленко, Варфоломєєв, Крадожон, Приходько захопили кілька вагонів із зброєю на залізничній станції. В ніч на 20 січня Червона Гвардія вже була озброєна. А другого дня о десятій годині вечора червоногвардійці зайняли вокзал, телеграф, банк, пошту та інші установи.

На заклик більшовиків до гвардії влилося ще понад 600 крашних синів пролетаріату. Тоді й було обрано штаб Червоної Гвардії, а командиром — Михайла Чернишова.

28 січня ревком вирішив покінчити з гайдамаками. В цей же день загони Червоної Гвардії разом з бійцями Прутського полку, командний склад якого був більшовицьким, та дев'ятої автомобільної роти оточили штаб гайдамаків (він був розміщений в одному з корпусів кавалерійського училища) і вибили їх. Друга частина червоногвардійців оточила приміщення колишніх дворянських зборів, де засідали місцеві верховоди контрреволюції, і заарештувала їх.

Гайдамаки, що втекли з кавалерійського училища, укріпилися в Пушкінському училищі. 29 січня червоногвардійці з кулеметами оточили прилеглі квартали і готувалися до бою. Та виявилось, що більшість гайдамаків вночі розбіглася. А ті, що залишилися, здалися. В Єлисаветграді була встановлена Радянська влада.

Поглянь, друже, на цей 50-річної давності знімок. Познайомся з людьми, які вперше в твоєму місті утверджували Радянську владу. Їх подвиг тобі множити.

Т. РОЗЕНКО.

м. Кіровоград.

НОВИНИ

3 Дніпра на Волгу

Продукція Кремгесівського заводу залізобетонних виробів славиться хорошою якістю. Тому не дивно, що влітку на підприємство прийшло замовлення від будівельників міста Тольятті, що споруджують там новий завод, який випускатиме легкові автомобілі.

Волжани просили виготовляти для них спеціальні балки, колони, лотки і прогони. Невдовзі з Тольятті повідомили: «Продукцію одержали вчасно. Всі деталі високої якості. Дякуємо. Присилайте побільше».

Бригади Федора Соболева, Івана Бовбеля та

Івана Майбороди почали освоювати нові види деталей. Зараз з Дніпра на Волгу вже надходить їх близько 20 найменувань.

На сьогодні будівельникам автомобільного заводу вже відправлено понад чотири тисячі кубічних метрів залізобетонних виробів.

ЗАЯВА Радянського уряду

МОСКВА. В опублікованій тут Заяві Радянського уряду говориться, що останнім часом сталася серйозна загроза становища на Кіпрі і навколо Кіпру. Хоч збройні сутички на Кіпрі тепер припинилися, проте обстановка в цьому районі продовжує залишатись напруженою, посилюється загроза для суверенітету і незалежності Республіки Кіпр, для миру та безпеки в Східному Середземномор'ї.

Судячи з усього, відмічається в Заяві Радянського уряду, загострення обстановки навколо Кіпру перебуває в прямому зв'язку з планами тих кіл НАТО, які б хотіли за рахунок інтересів кіпрського народу, його свободи і незалежності подолати незгоди, які виникли між учасниками цього воєнного блоку.

Радянський уряд уважно стежить за розвитком подій у районі Кіпру. Він вважає за потрібне заявити, як заявляв про це й раніше, що СРСР виступає на підтримку

суверенітету, незалежності і територіальної цілісності Республіки Кіпр, за мирне розв'язання всіх питань відносин між грецьким і турецьким населенням на Кіпрі, без будь-якого втручання іззовні.

Керуючись інтересами збереження і зміцнення миру в Східному Середземномор'ї, Радянський уряд закликає сторони до стриманості і розсудливості, до відмови від спроб розв'язувати проблеми, які виникають між кіпріотами-греками і кіпріотами-турками, з допомогою зброї.

Радянський уряд, говориться наприкінці Заяви, сподівається, що сторони виявлять почуття високої відповідальності і розуміння свого обов'язку перед народами, оскільки розширення конфлікту навколо Кіпру і тим більше воєнна сутичка в районі Кіпру може призвести до наслідків, які важко передбачити.

(ТАРС).

Фото В. КОВПАКА.

Візитна картка зими.

Живе в селі інтелігент

ЛІКАР, СПОРТСМЕН, СПІВАК

Його рекомендували в районний центр. Відмовився.

— Хотів би почати свою практику в дільничній лікарні.

І тоді в обласному відділі охорони здоров'я побажали молодому спеціалістові успіхів у селі Коробчиному.

Прийшов сюди Тарас Богайчук опівдні. Зупинився на пагорбі — село велике, зелене, оперізується голубою стрічкою Великої Висі. Попрямував до лікарні. Коли добрався, хорошого настрою як не було. Приміщення старе, скособочене. Люди заспокоюють:

— Не хвилюйтеся. Он на околиці споруда росте. Там скоро й розміститься лікарня...

Дочекався того дня Богайчук. Зараз працює в новому приміщенні. Вже й машину дільничної лікарні виділили. Дочекався молодий спеціаліст і першого «Спасибі». Люди з теплотою заговорили про нього. Почали частіше заходити із скаргами на свої недуги, або й просто за порадою.

Лікар віддячує селянам тим же. Он літня колгоспниця Н. І. Ткаченко зовсім була злягла. А зустрілася кілька разів з Тарасом Франковичем — і ніби води цілющої напилася. Допоміг. Одужала. Вчитель Д. М. Люшня тим же йому вдячний.

Хіба тут всіх згадаєш. Адже дільничний лікар обслуговує тепер і тих людей, що живуть у Рубаному Мості, Іванівці, Трояновім, Бірзулівім. На весь день вистачає роботи. А вечорами сідає за книжки.

— Медицина не стоїть на місці, — каже. — Відставати ж не хочеться.

Якось повертався від хворого, що вдома лежить. Крокував центральною вулицею. Над головою почув «курлю-курлю». «У кожного свої турботи, — подумав. — Ось журавлі до теплих країв вирушили. У мене ж тут свої турботи. І теж про тепло. Для людей, що в лікарні лежать... Все-таки 25 ліжок у палатах». Пригадав, як завів мову з начальством про водяне опалення. Відмовили...

Та це не зупинило. Чимало виходив по кабінетах, багато доріг стоптав, а свого домігся.

... Багато змінилось у селі з приїздом Тараса Богайчука. Скільки приніс віп з собою нового, захоплюючого. Швидко ввійшов у сільське життя. Спершу тільки лікував людей. Потім з лекціями почав виступати, місцевих футболістів став тренувати, співає на сцені.

Люди обрали лікаря депутатом Коробчинської сільської Ради. Дні у нього тепер, мов колосся наліте, сповнені творчим горінням, працею для людей.

І. РОМАНЕНКО.

Новомиргородський район.

МІСЦЕ НАРОДЖЕННЯ — камера-одиночка московської Таганської в'язниці.

Професія — революціонер. Це перші рядки з біографії робітничого гімну — пісні «Сміло у ногу рушайте».

Ось ще кілька дат з її життя: 1897 — 1900 роки — пісню, народжену в камері-одиночці, підхоплює вся в'язниця. «Звідси несуть її по етапах товариші, котрих відправляють на заслання. Потім вона поширюється по всій Росії». (Із спогадів Вол. Бонч-Бруевича).

1900 рік. Слова пісні вперше надруковані на сторінках зарубіжного соціал-демократичного журналу «Червоний прапор». Пізніше її неодноразово друкують підпільні і зарубіжні видання.

1905 рік. Робітничий гімн «Сміло у ногу рушайте» одержує путівку на масове поширення і разом з іншими бойовими піснями тих років стає великою силою. Він звучить на всіх робітничих демонстраціях, мітингах, майданках.

1914 рік. Пісню вперше надруковано легально в більшовицькій газеті «Путь правды» в номері 75-у, першого травня.

А тепер трохи деталей про робітничий гімн, який в цьому році відзначає своє 70-ліття.

В 1905 році в Женеві, в друкарні газети «Искра», вийшов один з перших революційних пісенників «Перед

Пісні наших батьків

РІК

1897

світанком». В дождливий час він був заборонений в Росії і поширювався нелегально. В збірнику було вміщено і робітничий гімн «Сміло у ногу рушайте». «Цей вірш належить перу одного з перших робітників у масах московського пролетаріату — революційного соціал-демократа товариша Л. П. Радіна, — писав у передмові до пісні Вол. Бонч-Бруевич.

Талановитого хіміка, учня Д. І. Менделєєва, Л. П. Радіна в молоді роки захоплювала революційна боротьба. Відмовившись від кар'єри вченого, він вийшов із столиці до села, щоб сіяти серед селян свої ідеї. Пізніше він зійшовся з російськими марксистами і активно брав участь у підпільній революційній роботі...

Якось у вітрині московського магазину Радін побачив тоді невідомий «мімеограф» Едісона — зручний портативний апарат для розмноження текстів. Придбати мімеограф було неможливо — царські жандарми слідкували за кожним покупцем нового апарату. І тоді Радін, інсценізувавши з товаришами невинну балаканину «цікавих», випитав у господаря нема-ло цінних відомостей про апарат. І ось — кілька місяців таємних дослідів і випробувань. З великими труднощами діставали фарбу, хімічні препарати, папір рідкісних сортів. І, нарешті, російський мімеограф дав перші відбитки революційної літератури.

Зрадники видали охранці друкарню Радіна. Почались роки ув'язнення, заслання, поневірянь. У ці роки неволі революціонер і створює свої заклики пісенні вірші. Він розуміє, що його сучасникам, борцям за народну справу потрібна пісня, яка б... «отвагой гремела, в серце будила спастительный гнев». Якраз такою і стала пісня «Сміло у ногу рушайте».

За свідченням Вол. Бонч-Бруевича, автор віршів підібрав і мелодію до них. В її основу лягла відома студентська пісня на слова поета І. С. Нікітіна «Медленно движется время, — веруй, падайся и жди...» і стара пісня «Славное море, священный Байкал». Але пісня «Славное море», складена в середині XIX століття, співається широко, нагадуючи російські пісні про волю, про силу молодечку. «Сміло у ногу рушайте» народжена новою епохою. Це — енергійний марш, музика якого повністю відповідає віршованому ритму.

Новий бойовий гімн зразу завойвав серце російських революціонерів.

Л. П. Радін не довів до першої російської революції. Він помер 1900 року і не бачив, як боролась його пісня, як з нею йшли на штурм царизму, як разом з переможними знаменами революції вона знялась над Росією.

ЩЕДРІ БАРВИ СЬОГОДЕННЯ

Молодий хлібороб щойно відійшов од плуга, сів на обніжку біля дружини, взяв на руки немовля. За ними — зелена нива, на якій прокладені перші борозни, над ними — прозорість серпанкового неба, принадна далечині. Одеський художник В. Путейко назвав свою картину «На мирній землі».

Поруч — робота О. Максименка «Перші кроки». Вийшли комунари на спільну ниву. Учораши бідарі, вони мають тепер не тільки землю, а й високу перед собою мету — приніс її в село більшовик-червоноармієць, що повернувся до своєї домівки, розгромивши білаків.

А ось картина О. Лопунова «Реквієм». Заскорбочена, суворая і ніжна, одягнена у військову шинель жінка стоїть над могилою своїх синів. Поруч неї вишикувались у дві нескінченні шеренги білий зі зброєю в руках, салютуючи тим, хто загинув у борні з ворогом. За шеренгами воїнів — суцільна сонячна повіль. У величній постаті жінки бачиш саму матір-Вітчизну, яка мужньо і неохитно йде тим шляхом, що його проклали живі і полеглі герої.

Згадано лише три талановитих твори. А їх тут більше сотні. Цікаві полотна В. Харитонова «В. І. Ленін та Н. К. Крупська серед молоді», Я. Калашника «Одна ніч війни», Т. Дроздова «Народжується день». Оригінальні ліногравюри Л. Фейгіна, Г. Зубківського, приваблюють малюнки заслуженого діяча мистецтв УРСР І. Селіванова, якими він ілюстрував трилогію О. Гончара «Прапороносці». Поряд з творами живопису та графіки — роботи кращих скульпторів України...

Всю цю принадну красу, яка створена щедрими барвами сьогодення, можуть побачити любители образотворчого мистецтва в Кіровоградській картинній галереї, де позавчора відкрито виставку творів українських радянських художників. Перед першими відвідувачами виступив заступник начальника обласного управління культури В. Ярош. Завідуючий картинною галереєю Б. Курманський ознайомив гостей з експонатами. Виставку відвідали перші сотні робітників, студентів, учнів міста.

М. ШЕВЧУК.

ТІЛЬКИ ДЛЯ РОМАНТИКІВ

Сердито настовбурчився господар тайги — ведмідь. Ще не траплялося звіра, який би не зійшов йому з дороги. А тут червоною суне назустріч ягось чудовисько.

«Чудовисько» підходить зараз одного з друзів і повеже на далеку Україну, в місто Дніпропетровськ. Іванові ще кімчати вуз, а Михайло вже приріс до суворого, але чарівного краю, де розвертається зараз могутній герць з природою, де народжується передній край боротьби за нафту, газ, ліс.

То й чому б не залишитись Михайлові на тименській землі? Не встиг оглянутися, як виросла для нього нова квартира. А незабаром і молода дружина — чорноока українка — вийде туди господинею. Уже Надія лаштується в дорогу. «До мене приїдеш безкоштовно», пише дружині Михайло, — ще й грошей одержиш на дорогу. А про заробіток не турбуйся. Тутешня заробітна плата на 70 процентів ви-

ша, ніж на Україні. А захочеш поїхати додому — квиток одержиш безкоштовно, що й відпустка на 12 днів довша.

Зайди в райком ЛКСМУ одержати путівку. А ще — про своїх земляків. Володя Бондаренко, який приїхав до нас із Донбасу, зовсім не має спеціальності. Промайнує рік. Він уже майстер. Володимир Тихонов закінчив нещодавно восьмирічку. Приїхав до нас по комсомольській путівці. Невдовзі вже має спеціальність тесляра. Потім вступив учитись заочно до Нопосибірського будівельного інституту.

Молодь здебільшого послаляють учитись в технікуми. Інститути за рахунок підприємства. Створюються шнайкращі побутові умови, умови для відпочинку юнаків та дівчат. Будівельники, що споруджують залізницю Тагда — Сотник, мають неабиякі перспективи».

Ви, кіровоградці, теж можете одержати путівки на комсомольську будову в Тюменську область у райкомах і міськомках комсомолу Кіровоградської області. Але не забувайте: вони видаються лише романтикам.

Г. ЗАХАРОВ, уповноважений Міністерства транспортного будівництва СРСР. Тюменська область.

ЧЕМПІОНИ У НАС В ЦЕХУ

Тоді четвертий інструментальний тільки став до ладу. Колектив був великий, багато молоді. Працювали добре, з вогоником. І здружилися швидко. От тільки та дружба кінчалася за прохідною: розійджались усі по домівках.

Одного разу до цеху завітав комсорг заводу. А після роботи всі зібрались у червоному кутку. Вирішували важливу справу — як би то разом і цікаво відпочивати. Говорили про культпоходи в кіно й вечори відпочинку. Володимир Кувакін запропонував: «Треба обрати фізорга, створити спортивні секції. Тренуватися можна в спортзалі товариства «Авангард», а згодом, може, і свій збудуємо».

Володимира гаряче підтримали. Обрали фізорга. Наступного дня він ходив по цеху і виявляв таланти. А ще через тиждень хлопці стали членами спортивного товариства «Авангард».

Організували футбольну і баскетбольну команди. По три-чотири рази на тиждень ходили тренуватись, готувались до міжцехових змагань. В цеху тільки й мови було про них.

В день відкриття заводської спартакіади ніхто додому не пішов. Усі вийшли на майданчик

«боліти» за своїх. Тоді наші баскетболісти зайняли перше місце. На століку в червоному кутку з'явився блискучий кубок. А Василю Похиленку, Павлу Чинченку, Володимиру Кувакіну було доручено захищати честь збірних команд заводу.

Уважно слідкували робітники цеху за турнірною таблицею першості заводу з шахів. Адже наш товариш Л. Лопатін був представником цехової команди.

І знову радісна звістка — Леонід став переможцем спартакіади, виконав норматив першого розряду.

На зимовій спартакіаді спортсмени четвертого інструментального знову були найсильнішими. Куточок спортивних досягнень поповнився новим трофеєм — вимпелом переможця. А В. Похиленко, П. Чинченко, А. Катеринич, В. Василенко одержали розряди з баскетболу і футболу.

Кажуть, що турист повинен розраховувати на свої ноги. Це так. Але ж взимку без лиж не обійтись. В цьому нам допоміг заваком профспілки. Він виділив кошти на придбання лиж, рюкзаків та іншого спорядження. Незабаром ми побували в Знам'янському лісі, ходили на лижах на батьківщину Дем'яна Бедного в село Губівку Компаніївського району. Ранньою весною знову зробили вилазку в Знам'янський ліс.

Відтоді часто в суботні дні виїздимо до лісу. Там ми цікаво проводимо час: граємо у волейбол, ходимо туристськими стежками. В понеділок приходимо на завод з новими силами.

В. СТАСЮК, фізорг четвертого інструментального цеху агрегатного заводу, ударник комуністичної праці.

Футбольними меридіанами

ПРАГА. Невадало провали 22 листопада свій останній підбірний матч на першості Європи футболісти збірної Чехословацьчини. На своєму полі вони віддали переможу збірній Ірландії — 1:2 і зайняли лише друге місце в першій групі.

З восьм'ятьма місцями у четвертій групі три вже здобули збірні Угорщини, СРСР та Іспанії.

ДБЕР. 20 тисяч глядачів побачили на стадіоні цього угорського міста напружений матч 1/8 фіналу розграти Кубка володарів кубків між футболістами місцевого «Ванчаша» і Італійського «Мілана», який закінчився з рахунком 2:2. Матч відповів суперники проведуть 7 грудня в Мілані.

СОФІЯ. У підбірному олімпійському матчі відповіді (перший закінчився нічиєю — 0:0) футболісти збірної Болгарії програли у команді Туреччини — 3:0.

Редакція одержала відповідь

В «Молодому комунарі» 13 вересня ц. р. в кореспонденції «БЕЗПРИТУЛЬНА ШТАНГА» йшлося про занапад спортивної роботи в колосисті імені Чапаєва Новомиргородського району та про ставлення голови артілі І. Ворона до спорту. Як повідомля редакція голова районної ради Союзу спортивних товариств і організацій тов. Рубашевський, наведений в кореспонденції факти повністю підтвердились.

З метою поліпшення спортивної роботи проведено загальні збори колективу фізкультури колгоспу з участю голови артілі та неспілкової молоді, на яких були присутні голова артілі тов. Ворона та секретар парторганізації тов. Ткаченко. На зборах обрано новий склад ради колективу фізкультури. Правління колгоспу виділило кошти для придбання спортивного інвентаря. Створено спортивні секції з важкої атлетики, волейболу, шахів, шашок і кульової стрільби, керівниками яких закріплено кращих спортсменів колгоспу.

ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД СУБОТА, 25 листопада. Перша програма. 10.00 — Телефільм «Місто піднятих вітрів». (Кіровоград). 10.20 — «Вона захищає

Батьківщину». Художній фільм. (Кіровоград). 15.40 — «Клуб кіномандрівників». (М). 16.40 — Наша афіша. (К). 16.45 — Телевісті. (К.) 17.00 — Художній фільм «Вона захищає Батьківщину». (Кіровоград). 18.25 — «Прожектор». (Кіровоград). 18.40 — «З джерел народних». (К). 19.15 — «На вогнік». (Одеса). 20.30 — Теленовіни. (М). 21.00 — «Майор Вхор». Телевізійний художній фільм. III серія. (К). 22.15 — «Дружина зустріч» — естрадна програма з Чехословацьчини. (Прага).

ПОКАЗУЄ ДНІПРОПЕТРОВСЬК СУБОТА, 25 листопада. 9.00 — Програма навчального телебачення. 11.00 — Художній фільм «Битва в лузі». 15.40 — «Клуб кіномандрівників». (М). 16.40 — Телевізійна вечірня газета. 17.15 — Виступає естрадний оркестр «Реро». (Тбілісі). 18.00 — «Прощай, зброю». Телевізійний спектакль. Частина перша. (Ленінград). 19.15 — «На вогнік». (Одеса). 20.30 — Телевізійні новини. (М). 21.00 — «Радянському футболу — 50 років». (М). 22.00 — Телевізійне вікно сати-

ри (М) 22.15 — Естрадна програма з Чехословацьчини. ПОКАЗУЄ МИКОЛАЇВ СУБОТА, 25 листопада. 15.40 — «Клуб кіномандрівників». (М). 16.40 — Фільм для дітей. 17.15 — Виступає естрадний оркестр «Реро». (Тбілісі). 18.00 — «Прощай, зброю». Телевізійний спектакль. Частина перша. (Ленінград). 19.15 — «На вогнік». (Одеса). 20.30 — Телевізійні новини. (М). 21.00 — «Радянському футболу — 50 років». (М). 22.00 — Телевізійне вікно сатири. (М). 22.15 — Естрадна програма з Чехословацьчини.

СТРОНОМИ І ГЕОФІЗИКИ давно знають, що тривалість земних діб мінняється. Підраховано, що в окремі часи доба була значно коротшою за сучасну і що через декілька десятків мільйонів літ вона стане значно довшою. Відома і основна причина цього явища — місячні припливи, які з дня на день гальмують обертання Землі.

Але з появою точних методів вимірювання часу — кварцевих і атомних годинників — було помічено, що інколи швидкість обертання Землі змінюється приблизно 100—200 разів

більше, ніж цього треба було чекати. Що ж являють собою сили, які примушують нашу планету обертатися то швидше, то повільніше?

На це запитання спробував відповісти науковий працівник Інституту земного магнетизму, іоносфери та розповсюдження радіохвиль Едуард Могилевський. Він припустив, що зміна швидкості обертання Землі зв'язана з коливаннями сонячної активності.

Могилевський припустив, що потоки заряджених часток, які викидаються Сонцем, впливають на обертання Землі через магнітне поле. Як показують розрахунки, енергія нерегулярних змін швидкості обертання нашої планети складає близько 10^{28} ерг на добу. З іншого боку, сонячні корпускулярні потоки щодобово приносять до Землі магнітну енергію в 10^{35} ерг.

Вся справа в тому, який механізм часткової передачі цієї енергії в магнітосферу Землі. Як показали математичні розрахунки, вплив механічного поля корпускулярних потоків все

ж недостатній для повного пояснення нерегулярного обертання Землі.

В зв'язку з цим Едуард Могилевський припустив, що частки викидаються з поверхні Сонця не тільки у вигляді потоків, але й у вигляді окремих велетенських хмар плазми — «плазмодів». Подібна хмара, що переміщується в космічному просторі, набагато більша розміром за нашу планету і має своє потужне магнітне поле. При зустрічі з Землею плаз-

номісячного атмосферного тиску для всієї Землі за декілька років підряд і з їх допомогою підраховував, як повинна була б змінюватися швидкість добового обертання нашої планети в період з 1956 по 1964 рік під дією сил тертя. Результати добре погоджені з даними спостережень.

На атмосферну циркуляцію також суттєво впливає сонячна активність. Таким чином, «віс шляхи ведуть до Сонця».

Цікаво, що рух повітряних мас може впливати не тільки на обертання Землі в цілому, але й сприяти зміщенню окремих материків. Науковому працівникові головної астро-

мічної обсерваторії Академії наук СРСР в Пулкові професору Миколі Павлову пощастило виявити явну залежність між змінами географічних довгот Європи, Азії, Південної і Північної Америки, коливаннями швидкості обертання Землі і сонячної активності.

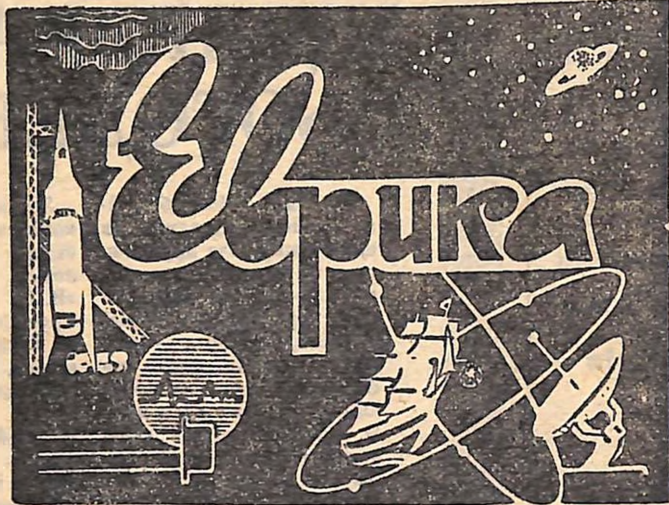
Віктор КОМАРОВ,
науковий коментатор АПН.

КОСМІЧНЕ ГАЛЬМО ЗЕМЛІ

Ід діє на земне магнітне поле так сильно, що виникають магнітні бурі і порушується швидкість обертання Землі. Хоча гіпотеза ще потребує додаткових розрахунків, можливо, що саме вона пояснить причини якщо не всіх коливань швидкості добового обертання, то хоча б їх значної частини.

З іншого боку не виключена можливість, що певна частина цих змін викликається переміщенням повітряних мас у земній атмосфері, так званою атмосферною циркуляцією. При рухові повітряних мас між ними і поверхнею планети виникають сили тертя, які і діють гальмуюче на обертання Землі.

Науковий співробітник державного астрономічного інституту імені П. К. Штернберга Микола Сидоренков проаналізував карти серед-

ПОЛІГЛЮКІН — ЗАМІННИК КРОВІ

● ДЛЯ ДОПИТЛИВИХ

Крупні науково-дослідні інститути гематології і переливання крові у Москві, Ленінграді, Києві займаються пошуками колоїдних розчинів, які б могли у певній мірі замінити кров при її переливанні. Зараз московськими вченими одержаний ефективний замітник — поліглюкін, препарат декстрану.

Замінники окремих частин крові почали

шукати давно, та перший, по-справжньому ефективний був одержаний у Швеції. Секрет його виробництва шведи тримали в суворій таємниці. Однак, як виявилось, шведський препарат був не такий уже й досконалий. Наприклад, він не може бути перелитий хворим у великих дозах, бо шкідливо діє на згортальну систему крові.

Радянські вчені по-

ставили перед собою завдання одержати більш досконалий замітник. У його вирішенні брали участь спеціалісти різних профіль. У бактеріологічній лабораторії Центрального інституту гематології і переливання крові були вивчені сотні культур бактерій. Хіміки розробили нові шляхи обробки і очиски декстрану.

Новий кровозамітник назвали поліглюкіном. Вводять його в організм при сильних втратах крові і тяжких шоках можна до трьох літрів.

Ігор ВЛАДИМИРОВ.
(АПН).

Що їздити вночі на машині без ввімкненого освітлення неможливо, знає кожний. Та не кожний знає, як часто світло фар є причиною автомобільних катастроф. Вони трапляються, коли сильне світло зустрічної машини осліплює шофера. Як зменшити число аварій, причиною яких є світло? Одних зусиль автоінспекції виходить явно недостатньо. Тоді за цю проблему взялись вчені.

В лабораторії хімії і технології скла Бухарестського

СКЛО ІЗ ЗМІНЮВАНОЮ ПРОЗОРИСТІЮ

політехнічного інституту недавно було виготовлене дуже цінне скло. Прозорість цього скла змінюється обернено пропорційно силі освітлення його ультрафіолетовим промінням. З нього можна виготовити іррове скло для автомобілів, що не тільки вирішить проблему нічного «осліплення», але й захистить водія від яскравого сонця вдень.

Застосування цього скла не обмежується, зрозуміло, лише використанням його в автомобілебудуванні. Воно може бути використане також металургамі, зварювальникам та робітниками багатьох інших галузей промисловості.

В. ТЕРЕХОВ.
(ТАРС).

СКАРБ СТАРОГРЕЦЬКИХ МОНЕТ

Знайдено на березі Дунаю в селі Орлівка Одеської області. В бронзовій посудині виявились монети із сплаву золота й срібла VI—IV століть до нашої ери із знаком карбування міста Кізік — старогрецької колонії на березі Мармурового моря. Знайдена колекція монет — друга за кількістю в світі, має велику цінність для науки.

ЦВІЛИ НА ШПІЦБЕРГЕНІ... СЕКВОІ

На архіпелагу Шпіцберген мільйони років тому росли... дуби, липи, секвої. До якого висновок прийшли біологи І. Свешнікова і Л. Буданцев. На схилі відкритих льодом гір їм вдалося виявити відбитки рослин третинного періоду, які чудово збереглися. Багато з п'ятисот знайдених відбитків унікальні.

НЕЗВИЧАЙНІ МЕШКАНЦІ

Старовинний парк в селі Оброшине на Львівщині, поблизу розташованого тут Інституту землеробства і тваринництва західних районів України, довгий час був незаселений. Зараз в цьому мальовничому луточку Прикарпаття з'явилися пернаті, які переселилися сюди з веснітньо відомого державного заповідника Асканія Нова. Вони швидко освоїлися на прикарпатській землі. В просторах волеєрах розгулюють європейські алауни, плямистий олень...

Місцевий зоопарк стане хорошою базою Інституту для вивчення питань акліматизації тварин та інших наукових проблем.

«АНАЛІЗАТОР РИТМУ СЕРЦЯ»

Прилад, розроблений ученими Московського енергетичного інституту і призначений для статистичного аналізу діяльності серця. Прилад дає змогу автоматично діставати такі звані історії, які значимі роблять вручну за записом кардіограм, для чого доводиться витратити багато часу і сил. Медикам добре відомо, що гістограми дають велику кількість важливої інформації при розв'язанні багатьох практичних завдань клінічної кардіології, наприклад при плановій фізіологічній аритмії серця, а також у космічній і спортивній медицині.

«НАРКОН»

Для інгаляції наркозу створено новий удосконалений апарат «Наркон». Він дає змогу проводити безболісності закисом азоту й ефіром при різних хірургічних операціях. За задумом творців нового апарата — вчених ВВІД медичних інструментів та устаткування і спеціалістів Ленінградського об'єднання «Красногвардеець», установку «наркон» можна з успіхом використовувати в невеликих хірургічних відділах і у виїзній хірургії. Новий апарат портативний і зручний у роботі. (Кор. ТАРС).

У СВІТІ ЦІКАВОГО

Рекордсменом щодо швидкості плавання серед риб вважається меч-риба. Вона може розвинути швидкість до 130 кілометрів на годину. Сарважий океанський спринтер! Будинки заввишки в 25 поверхів були споруджені ще стародавніми народами Америки — майя. У Північній Гватемалі, наприклад, знайдено зруйновані храми, які збудовані ще до 13 століття нової ери. У місті Ганнібал штату Міссурі колонія мурашок за рік спорудила на мосту підземне містечко з підцаннями горбочків і заселила його. Автомобільний рух був паралізований. (РАТАУ).

«САДКО» — ПІДВОДНИЙ ВЕЛЕТЕНЬ

Лабораторія підводних досліджень Ленінградського гідрометеорологічного інституту створила підводний дім незвичайної конструкції. Йому присвоєно ім'я «Садко-2».

Апарат для досліджень підводних глибин являє собою дві щільно з'єднані металічні сфери, пофарбовані в жовтий колір. З берегом «Садко-

з'єднаний шлангом, по якому йде дихальна суміш, і електричним кабелем. Конструкція прикріплюється до морського дна системою блоків і вантажів.

В нижній сфері — вхідний люк, «вішалка-роздягальня», душ, туалет. Робочий кабінет акавантів, спальня, їдальня — у верхній сфері. Необхідна температура підтримує-

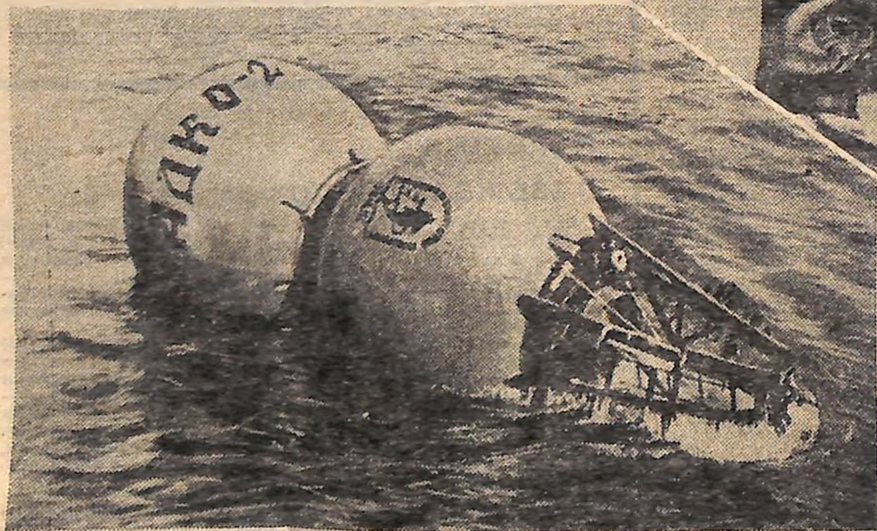

ться з допомогою електропередач. Тут же — телефон, багаточисленні прилади.

Занурення «Садко-2» відбувалося на Чорному морі в Сухумі. Підводний дім був установлений на глибині 25 метрів. Два акаванти проводили спостереження ряду гідрфізичних процесів в прибережній зоні.

На знімку внизу: «Садко-2» перед зануренням в морську безодню. Вгорі — у верхній сфері підводного дому акаванти М. Немцов (праворуч) та Г. Модель.

Фото Н. Шестакова.
(Фотохроніка ТАРС).

НАША АДРЕСА І ТЕЛЕФОНИ

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.
Телефон: редактора — 45-00, відповідального секретаря — 45-35, відділів — 45-36.

«МОЛОДОП КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ